Akta Bank Negara Malaysia 2009

Pengenalan
Akta Bank Negara Malaysia 2009 (Akta) yang berkuat kuasa pada 25 November 2009 menandakan bermulanya era baharu dalam perbankan pusat di Malaysia. Akta tersebut merupakan undang-undang baharu sepenuhnya yang menggantikan Akta Bank Negara Malaysia 1958. Selain memodenkan undang-undang perbankan pusat negara serta menerangkan dengan lebih jelas dan memberikan lebih fokus kepada mandat Bank, Akta ini juga memberi Bank kuasa dan autonomi yang perlu untuk terus melaksanakan mandatnya dengan berkesan. Selaras dengan kuasa dan autonomi Bank, rangka kerja tadbir urus telah diperkukuh dengan kebertanggungjawaban serta ketelusan Bank dipertingkatkan. Bank Negara Malaysia yang ditubuhkan di bawah Akta Bank Negara Malaysia 1958, terus berfungsi sebagai bank pusat Malaysia di bawah Akta baharu ini walaupun Akta 1958 telah dimansuhkan.

Mandat
Akta ini menyatakan bahawa matlamat utama Bank adalah untuk menggalakkan kestabilan monetari dan kestabilan kewangan yang kondusif bagi pertumbuhan ekonomi Malaysia yang mampan. Akta ini juga menetapkan bahawa fungsi utama Bank adalah untuk:
(a) merumuskan dan mengendalikan dasar monetari di Malaysia;
(b) mengeluarkan mata wang di Malaysia;
(c) mengawal selia dan menyelia institusi kewangan yang tertakluk kepada undang-undang yang dikuatkuasakan oleh Bank;
(d) mengawasi pasaran wang dan pasaran pertukaran asing;
(e) mengawasi sistem pembayaran;
(f) menggalakkan sistem kewangan yang kukuh, progresif dan merangkumi semua;
(g) memegang dan menguruskan rizab luar negeri Malaysia;
(h) menggalakkan rejim kadar pertukaran yang selaras dengan asas-asas ekonomi negara; dan
(i) bertindak sebagai penasihat kewangan, jurubank dan ejen kewangan kepada Kerajaan.

Dalam melaksanakan matlamat dan fungsi di atas, Bank dikehendaki mengambil kira kepentingan negara.

Kestabilan monetari
Akta ini menginstitusikan amalan sedia ada Bank untuk merumuskan dan melaksanakan dasar monetari dengan penubuhan Jawatankuasa Dasar Monetari (Monetary Policy Committee, MPC). Kebebasan monetari yang diberikan kepada Bank sepanjang 50 tahun operasinya dan merupakan teras utama kepada perumusan dan pelaksanaan dasar monetari yang berkesan, kini dikanunkan di bawah Akta ini. Dalam menggalakkan kestabilan monetari, Akta ini menuntut Bank melaksanakan dasar monetari demi kepentingan negara dengan matlamat utamanya untuk mengekalkan kestabilan harga dengan mengambil kira perkembangan yang berlaku dalam ekonomi. Untuk memastikan keutuhan keputusan dasar monetari, Akta ini memperuntukkan beberapa ciri perlindungan yang meluas, termasuk memastikan kriteria yang berhemat digunakan dalam pelantikan ahli MPC, keperluan untuk menyiarkan pernyataan dasar monetari selepas setiap mesyuarat MPC serta proses membuat keputusan oleh MPC. Bagi melaksanakan keputusan MPC, Bank diberi fleksibiliti untuk mengendalikan operasi monetari melalui pelbagai pilihan instrumen (rujuk rencana ``Proses Dasar Monetari di bawah Akta Bank Negara Malaysia 2009´´).

Rejim kadar pertukaran akan terus ditentukan oleh Menteri Kewangan atas syor Bank. Bank akan mengendalikan operasi pertukaran asing secara autonomi untuk menggalakkan rejim kadar pertukaran dan pasaran pertukaran asing yang berfungsi dengan cekap dan berkesan.

Kestabilan kewangan
Tanggungjawab dan kuasa yang diberikan kepada Bank di bawah Akta ini memartabatkan kedudukan Bank sebagai pihak berkuasa kestabilan kewangan Malaysia. Akta ini memberi Bank kuasa yang perlu untuk mengurangkan kemungkinan terjadinya perkembangan buruk dan kesannya yang boleh menjejaskan kestabilan kewangan, termasuk proses pengantaraan kewangan, fungsi pertukaran asing

dan pasaran wang yang teratur serta keyakinan orang ramai terhadap sistem kewangan. Bank terus bertindak sebagai pemberi pinjaman terakhir dan peranan tersebut kini ditambah untuk membolehkannya memberikan bantuan mudah tunai kepada entiti yang tidak dikawal selia olehnya tetapi dianggap penting dari segi sistemik.

Kuasa yang lebih meluas diberikan kepada Bank untuk menggalakkan kestabilan kewangan termasuk kuasa untuk mendapatkan maklumat bagi mengenal pasti dan memantau risiko kepada kestabilan kewangan dan seterusnya mengambil langkah-langkah pencegahan awal. Akta ini juga memberi Bank kuasa untuk membantu mencari penyelesaian bagi institusi kewangan yang menghadapi masalah kewangan. Ini adalah bagi memastikan penyelesaian yang pantas dan teratur lantas mengurangkan kesan dan kos kegagalan sesebuah institusi kewangan terhadap ekonomi dalam negeri, dan untuk mengekalkan keyakinan orang ramai. Tindakan yang boleh diambil oleh Bank termasuk membeli instrumen modal, membiayai pembelian perniagaan atau instrumen modal institusi yang menghadapi masalah, dan memindahkan serta meletakkan hak perniagaan atau instrumen modal institusi berkenaan kepada Bank, institusi kewangan atau individu lain. Akta ini seterusnya menggariskan rangka kerja kebertanggungjawaban yang jelas bagi tindakan-tindakan tersebut dan jika tindakan tersebut melibatkan pindahan perniagaan atau instrumen modal, Akta memperuntukkan proses penilaian bebas.

Berikutan kesalinghubungan yang lebih kukuh antara sistem kewangan negara dengan sistem kewangan global, Bank juga diberi kuasa untuk menyelaraskan tindakan pencegahan, pengurusan dan penyelesaian krisis bersama-sama dengan pihak berkuasa pengawalseliaan kewangan yang lain (rujuk rencana dalam *Laporan Kestabilan Kewangan dan Sistem Pembayaran 2009* bertajuk ``Melindungi Kestabilan Kewangan di bawah Akta Bank Negara Malaysia 2009´´).

Pasaran wang dan pasaran pertukaran asing
Akta ini memberikan kuasa kepada Bank untuk mengawasi pasaran wang dan pasaran pertukaran asing serta pasaran bagi terbitan yang berkaitan dengan mata wang, sekuriti dan instrumen kewangan lain yang diniagakan dalam pasaran tersebut. Ini bertujuan untuk membangunkan dan mengekalkan keadaan teratur dan integriti pasaran tersebut. Pasaran tersebut merupakan komponen teras sistem kewangan dan mempunyai implikasi yang besar terhadap daya tahan sistem kewangan. Sehubungan dengan itu, Bank diberi kuasa untuk mengeluarkan kaedah, kod, piawaian, prinsip atau garis panduan untuk pasaran tersebut. Bank juga boleh melantik sebuah organisasi kawal selia kendiri (self-regulatory) untuk pasaran pertukaran asing dan pasaran bagi terbitan yang berkaitan dengan mata wang, sekuriti dan instrumen kewangan lain yang diniagakan dalam pasaran tersebut.

Rangkuman kewangan
Akta ini menyatakan dengan jelas bahawa rangkuman kewangan perlu diterap sebagai salah satu fungsi utama Bank. Rangkuman kewangan adalah penting untuk mewujudkan pertumbuhan ekonomi yang seimbang dan mampan selain memberikan peluang kepada semua segmen ekonomi untuk meraih manfaat daripada kemajuan ekonomi negara. Bagi tujuan ini, Akta ini memberikan kuasa kepada Bank untuk mewujudkan dana bagi menyediakan pembiayaan dalam keadaan mendesak atau kepada mana-mana segmen ekonomi bagi memperluas rangkuman kewangan.

Kewangan Islam
Berlandaskan infrastruktur perundangan kewangan Islam yang sedia ada, termasuk Akta Bank Islam 1983, Akta Takaful 1984 dan Akta Pendanaan Kerajaan 1983, Akta ini memperuntukkan satu rangka kerja perundangan bagi pembangunan sistem kewangan Islam selanjutnya di Malaysia. Akta ini juga memberi pengiktirafan yang sewajarnya kepada sistem kewangan Islam yang beroperasi seiring dengan sistem kewangan konvensional selain memberikan mandat kepada Bank dan agensi Kerajaan yang lain untuk mempromosikan Malaysia sebagai pusat kewangan Islam antarabangsa.

Di bawah Akta ini, Majlis Penasihat Syariah yang diwujudkan di bawah Akta Bank Negara Malaysia 1958 dikekalkan, dengan ahlinya yang sedia ada dilantik oleh Menteri Kewangan. Di bawah Akta ini, ahli Majlis Penasihat Syariah yang baharu selepas ini akan dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong memandangkan peranan Majlis Penasihat Syariah yang dipertingkatkan. Jika timbul sebarang persoalan mengenai perkara Syariah dalam mana-mana prosiding mahkamah atau penimbangtaraan berhubung dengan urusan perniagaan kewangan Islam, pihak mahkamah atau penimbang tara perlu mengemukakan persoalan tersebut kepada Majlis Penasihat Syariah untuk mendapatkan keputusan. Keputusan yang dibuat oleh Majlis Penasihat Syariah wajib dipatuhi.

Pengurusan rizab luar negeri
Bank akan terus menguruskan rizab luar negeri Malaysia. Jenis aset yang boleh dipegang oleh Bank telah diperluas bagi meliputi sekuriti dan instrumen kewangan termasuk terbitan yang diluluskan oleh Lembaga Pengarah. Bank dikehendaki menguruskan rizab luar negeri Malaysia menurut dasar dan garis panduan yang dikeluarkan oleh Lembaga Pengarah.

Penasihat kewangan, jurubank dan ejen kewangan kepada Kerajaan
Seperti termaktub dalam Akta Bank Negara Malaysia 1958, Bank akan terus bertindak sebagai penasihat kewangan, jurubank dan ejen kewangan kepada Kerajaan. Di samping itu, Akta ini juga memperuntukkan Bank untuk memberikan nasihat kepada Kerajaan yang umumnya adalah berhubung dengan perkara-perkara ekonomi sesuai dengan kecekapan dan kepakaran Bank.

Kerjasama antarabangsa
Akta ini memberikan kuasa kepada Bank untuk menjalinkan kerjasama antarabangsa dengan menyertai atau menyediakan sumber kewangan dalam sebarang pengaturan atau inisiatif dengan bank pusat, pihak berkuasa monetari atau institusi kewangan antarabangsa yang lain untuk menggalakkan kerjasama monetari, kewangan atau ekonomi dua hala, serantau atau antarabangsa. Di bawah Akta ini, Bank akan terus melaksanakan hak dan tanggungjawabnya berikutan keanggotaan Malaysia atau Bank dalam Tabung Kewangan Antarabangsa, Lembaga Perkhidmatan Kewangan Islam, Bank for International Settlements dan dalam mana-mana organisasi antarabangsa, sebagaimana diperuntukkan di bawah undang-undang persekutuan.

Bank, dengan kelulusan Menteri Kewangan, juga diberi kuasa untuk mengeluarkan peraturan atau arahan kepada institusi kewangan bagi menunaikan tanggungjawab antarabangsa Kerajaan di bawah ketetapan yang diluluskan oleh Majlis Keselamatan Bangsa-bangsa Bersatu.

Tadbir urus
Akta ini memperkukuh rangka kerja umum tadbir urus Bank, terutamanya kuasa pengawasan oleh Lembaga Pengarah. Lembaga Pengarah bertanggungjawab terhadap pentadbiran am hal ehwal dan urusan Bank serta kelulusan bagi belanjawan dan pelan operasi Bank. Bagi maksud menjalankan fungsi pengawasan di bawah Akta ini, Lembaga Pengarah diberi kuasa untuk mengeluarkan undang-undang kecil.

Dalam melaksanakan peranan pengawasannya, Lembaga Pengarah dibantu oleh Jawatankuasa Tadbir Urus Lembaga, Jawatankuasa Audit Lembaga dan Jawatankuasa Risiko Lembaga, yang ahlinya terdiri daripada pengarah bukan eksekutif.

Jawatankuasa Tadbir Urus Lembaga bertanggungjawab memeriksa dan mengesyorkan belanjawan dan rancangan urusan Bank kepada Lembaga Pengarah untuk kelulusan. Jawatankuasa ini juga akan mencadangkan calon untuk dilantik sebagai ahli MPC dan Jawatankuasa Bank yang lain.

Jawatankuasa Audit Lembaga bertanggungjawab membantu Lembaga Pengarah dalam pengawasannya terhadap integriti akaun dan penyata kewangan Bank, keberkesanan sistem

kawalan dalaman Bank, prestasi fungsi audit dalaman Bank dan pematuhan Bank kepada keperluan undang-undang dan pengawalseliaan.

Jawatankuasa Risiko Lembaga pula bertanggungjawab membantu Lembaga Pengarah dalam pengawasan terhadap pengurusan risiko operasi Bank.

Di bawah Akta ini, Gabenor dan Timbalan-timbalan Gabenor bertanggungjawab kepada Lembaga Pengarah atas tindakan dan keputusan mereka. Hal ini selaras dengan tanggungjawab Lembaga Pengarah untuk sentiasa mengkaji semula prestasi Bank dalam melaksanakan matlamat dan fungsinya serta penggunaan sumber Bank (bagi perbincangan lanjut mengenai aspek tadbir urus fungsi kestabilan monetari dan kestabilan kewangan Bank, rujuk rencana ``Proses Dasar Monetari di bawah Akta Bank Negara Malaysia 2009´´ dan rencana ``Melindungi Kestabilan Kewangan di bawah Akta Bank Negara Malaysia 2009´´ dalam *Laporan Kestabilan Kewangan dan Sistem Pembayaran 2009*).

Kebertanggungjawaban
Akta ini memperuntukkan kebertanggungjawaban Bank kepada Parlimen, Menteri Kewangan dan orang ramai secara amnya.

Bank terus bertanggungjawab kepada Parlimen dan Jawatankuasa Kira-Kira Wang Negara di bawah Akta Majlis Parlimen (Keistimewaan dan Kuasa) 1952 dan Peraturan-peraturan Majlis Mesyuarat Dewan Rakyat dan Dewan Negara yang berkenaan. Akta ini juga menghendaki penyata kewangan dan laporan tahunan Bank dibentangkan di Parlimen dalam tempoh tiga bulan dari tarikh tahun kewangan Bank berakhir. Sekiranya Parlimen tidak bersidang pada masa tersebut, penyata kewangan dan laporan tahunan Bank hendaklah dibentangkan pada persidangan Parlimen yang berikutnya.

Bank perlu mengemukakan penyata aset dan liabilitinya kepada Menteri Kewangan setiap dua minggu sekali, selain penyata kewangan tahunan dan laporan tahunan dalam tempoh tiga bulan dari tarikh tahun kewangan berakhir.

Bank juga dikehendaki memaklumkan kepada Menteri tentang dasar-dasar berkaitan dengan matlamat utama Bank. Sehubungan dengan ini, suatu mekanisme telah diwujudkan dalam Akta ini untuk menyelesaikan perbezaan pendapat antara Menteri dengan Bank berhubung dengan dasar-dasar tersebut. Sekiranya perbezaan pendapat tersebut tidak dapat diselesaikan, mekanisme tersebut memperuntukkan supaya perkara tersebut dikemukakan kepada Jemaah Menteri bagi menentukan sama ada dasar tersebut perlu dilaksanakan oleh Bank. Sekiranya masih tiada jalan penyelesaian dalam perbezaan pendapat tersebut, ia akan dibentangkan pada persidangan Dewan Rakyat.

Bank dikehendaki memaklumkan keputusan dasar monetarinya kepada orang ramai selepas setiap mesyuarat MPC dengan menyiarkan pernyataan dasar monetari dan rasional bagi keputusan tersebut. Selain tanggungjawab Bank untuk menyiarkan penyata aset dan liabilitinya setiap dua minggu sekali, Bank juga perlu menerbitkan penyata kewangan tahunan dan laporan tahunan dalam tempoh tiga bulan dari tarikh tahun kewangannya berakhir.

Kesimpulan
Akta Bank Negara Malaysia 2009 dengan ini menyediakan asas perundangan yang komprehensif bagi Bank untuk memastikan kestabilan monetari dan kestabilan kewangan serta menggalakkan sistem kewangan yang progresif, berdaya tahan dan merangkumi semua bagi menghadapi cabaran landskap kewangan dan ekonomi abad ke-21 yang semakin pesat berubah.